BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 30 juni 1969

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het E.E.G.-Verdrag (IV/704—25.410 — SEIFA)

(Slechts de tekst in de Italiaanse taal is authentiek)

(69/216/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap, en met name op artikel 85,

Gelet op Verordening nr. 17 van 6 februari 1962 (1), en met name op de artikelen 2, 4, 5 en 7,

Gelet op het verzoek om een negatieve verklaring dat op 31 oktober 1962 is ingediend door de heer Guerrera, in zijn hoedanigheid van gedelegeerd bestuurder van SEIFA, vennootschap op aandelen met zetel te Milaan, dat op 9 oktober 1964 is aangevuld, en waarin SEIFA de Commissie vraagt conform artikel 2 van Verordening nr. 17 vast te stellen dat er voor haar geen aanleiding bestaat om krachtens artikel 85, lid 1, van het Verdrag op te treden tegen de overeenkomst waarbij een aantal vennootschappen welke alle hun zetel in Italië hebben, aan de SEIFA de gemeenschappelijke verkoop van door hen gefabriceerde of in de handel gebrachte enkelvoudige stikstof-, fosfaat- en potassiummeststoffen, of samengestelde meststoffen opdragen,

Gelet op de subsidiair door de SEIFA verrichte aanmelding met het doel ten gunste van deze overeenkomst toepassing te verkrijgen van artikel 85, lid 3, van het Verdrag, ingeval een negatieve verklaring daarvoor niet zou kunnen worden afgegeven;

Gehoord de betrokken ondernemingen overeenkomstig artikel 19, lid 1, van Verordening nr. 17 en de artikelen 1, 2 en 3 van Verordening nr. 99/63 (2),

Na bekendmaking overeenkomstig artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 van het essentiële gedeelte van het verzoek om een negatieve verklaring in *Publikatieblad van de Europese Gemeenschappen* nr. C 3 van 11 januari 1969, blz. 6,

Geraadpleegd het Adviescomité voor Mededingingsregelingen en Economische machtsposities overeenkomstig artikel 10 van Verordening nr. 17, op 25 maart 1969,

I

1. Overwegende dat op 24 februari 1949 te Milaan onder de naam „SEIFA — Società per lo Sviluppo dei Consumi dei Fertilizzanti" voor een periode durende tot 31 december 2000 een vennootschap op aandelen naar Italiaans recht is opgericht met het doel de verkoop in Italië en in het buitenland van chemische meststoffen alsmede, eventueel, de import in Italië van deze produkten, te bevorderen en te organiseren;

Overwegende dat de statuten van deze vennootschap, thans, zoals zij door de buitengewone algemene vergadering van aandeelhouders van 9 oktober 1968 zijn gewijzigd, bepalen dat de vennootschap met name ten doel heeft „het verbruik van meststoffen te bevorderen en deze in Italië en alle landen van de wereld, met uitzondering van de overige Lid-Staten van de Europese Economische Gemeenschap, in de handel te brengen";

Overwegende dat de vennootschappen die aandeelhoudster zijn van de SEIFA, alsmede andere vennootschappen die geen aandeelhoudster zijn, alle met zetel in Italië, in het kader van dit vennootschapsdoel de SEIFA krachtens op identieke wijze geredigeerde mandaten de verkoop van de door hen geproduceerde of in de handel gebrachte meststoffen hebben opgedragen;

Overwegende dat de SEIFA daartoe in haar eigen naam en voor rekening van de vennootschappen die haar opdrachtgeefsters zijn met dit doel verkoop-, transport- en verzekeringsovereenkomsten kan voorbereiden en afsluiten, de reeds gesloten overeenkomsten kan wijzigen en in het algemeen alle commerciële en financiële verrichtingen die door de raad van bestuur noodzakelijk zullen worden geacht kan doen plaatsvinden;

Overwegende dat de toepassing van de onderzochte overeenkomst zowel voortvloeit uit de statuten van de SEIFA als uit bovenvermelde verkoopopdrachten

(1) PB nr. 13 van 21. 2. 1962, blz. 204/62.
(1) PB nr. 127 van 20. 8. 1963, blz. 2268/63.

en de door de SEIFA getroffen uitvoeringsmaatregelen;

Overwegende dat de opdrachtgeefsters door deze overeenkomst derhalve uitsluitend de gemeenschappelijke verkoop van hun meststoffen op de Italiaanse binnenlandse markt en in de landen buiten de E.E.G. organiseren en niet de eventuele invoer van dergelijke produkten in Italië;

2. Overwegende dat de overeenkomst zoals zij momenteel geldt het volgende inhoudt:

De deelnemers zijn de vennootschap SEIFA en de volgende negen ondernemingen:

a) *Aandeelhouders van de SEIFA:*

— Montecatini Edison S.p.A., te Milaan,

— A.P.E. Elettrochimica Ligure S.p.A., te Milaan,

— S.I.N.C.A.T., Società Industriale Catanese S.p.A., te Palermo,

— Rumianca S.p.A., te Turijn,

— Caffaro S.p.A., Società per l'Industria Chimica ed Elettrochimica, te Milaan,

b) *Niet-aandeelhouders van de SEIFA:*

— Snia Viscosa S.p.A., te Milaan,

— Vetrocoke Cokapuania S.p.A., te Milaan,

— Carlo Marchi, Società in Accomandita semplice, te Florence,

— I.S.P.E.A., Industria Sali Potassici ed Affini S.p.A., te Palermo.

De onder de overeenkomst vallende produkten zijn de door de opdrachtgeefsters van de SEIFA gefabriceerde of in de handel gebrachte enkelvoudige stikstof-, fosfaat- en potassiummeststoffen en samengestelde meststoffen voor landbouwgebruik die aan de SEIFA ter beschikking zijn gesteld. Een tamelijk aanzienlijk gedeelte van de door de SEIFA verkochte produkten is afkomstig van de vennootschappen A.P.E., Vetrocoke Cokapuania, Montecatini Edison, S.I.N.C.A.T. en I.S.P.E.A., die tot de groep Montecatini-Edison behoren. Deze groep bezit momenteel 92 % van het maatschappelijk kapitaal van de SEIFA, terwijl de vennootschappen Rumianca en Caffaro respectievelijk 6 % en 2 % daarvan bezitten.

De vennootschap SEIFA die het uitvoerend orgaan van de overeenkomst is, heeft tot taak, zonder exclusiviteit, in Italië en de landen buiten de E.E.G. voor rekening van de bovengenoemde ondernemingen de hoeveelheden produkt te verkopen die deze haar toevertrouwen. Niettemin hebben de opdrachtgeefsters, wat de enkelvoudige stikstofmeststoffen betreft, ten gevolge van door de SEIFA tegenover de naamloze vennootschap Nitrex te Zürich aangegane verbintenissen, niet het recht individueel rechtstreeks op de exportmarkten buiten de E.E.G. die zijn omschreven in artikel 3 van de Nitrex-conventie van 12 oktober 1962 te verkopen, maar moeten zij daarvoor uitsluitend een beroep doen op de diensten van de SEIFA. De export naar de Lid-Staten van de E.E.G. kan daarentegen alleen door de fabrikanten en hun wederverkopers worden verzorgd.

De opdrachtgeefsters delen de SEIFA op geregelde tijden de hoeveelheden mede die zij door haar tussenkomst denken te verkopen; zij zijn niet verplicht de SEIFA op de hoogte te stellen van hun directe verkopen.

De SEIFA verdeelt de bestellingen die zij ontvangt voor levering zowel op de binnenlandse markt als voor de export naar landen buiten de E.E.G. onder de opdrachtgeefsters.

De SEIFA stelt, in haar hoedanigheid van lasthebster de prijzen waartegen en de wijze waarop de door haar opdrachtgevers te harer beschikking gestelde meststoffen worden verkocht, vast.

Op de Italiaanse markt verkoopt de SEIFA de meststoffen door tussenkomst van de „Federconsorzi", de landbouwcoöperaties en onafhankelijke grossiers en kleinhandelaren, en wel tegen gelijke prijzen voor ieder soort produkt, ongeacht wie de leverancier daarvan is. Deze prijzen, die in het algemeen gelden voor verpakte waar die franco magazijn van de dealer wordt afgeleverd, worden vastgesteld binnen de maximumwaarden van de door het interdepartementaal prijzencomité (C.I.P.) voorgeschreven prijsschalen.

Bij de enkelvoudige stikstofmeststoffen bepaalt de SEIFA voor iedere soort produkt twee schalen van verkoopprijzen; de ene is van toepassing op de dealers en de andere op de verbruikers; deze prijzen, die aan het begin van de landbouwcampagne worden gepubliceerd, verschillen van de ene maand tot de andere; zij zijn het hoogst tussen maart en juni en het laagst in juli en augustus. Wat meervoudige en samengestelde meststoffen betreft publiceert de SEIFA ook voor iedere soort produkt prijzen die van toepassing zijn op dealers en op verbruikers. Deze prijzen blijven echter gedurende de gehele landbouwcampagne ongewijzigd. Voor enkelvoudig superfosfaat stelt SEIFA alleen de dealerprijs vast die gedurende de gehele landbouwcampagne gelijk blijft. Voor drievoudig superfosfaat stelt de SEIFA ook alleen de dealerprijs vast, maar deze prijs, die voor de gehele campagne dezelfde is, verschilt van het ene leveringsgebied tot het andere. Wat potassiummeststoffen betreft publiceert de SEIFA voor iedere soort een normale prijs en een zomerprijs, die gelden voor de dealers.

De SEIFA past op haar Italiaanse kopers algemene verkoopsvoorwaarden toe de geen exportverbod voor de contractsprodukten naar andere landen van de E.E.G. bevatten, noch een importverbod voor deze produkten in Italië. De verkoop van mest-

stoffen voor de export naar derde landen geschiedt door de tussenkomst van vertegenwoordigers van de SEIFA. De exportprijzen worden door de SEIFA vastgesteld na vrij overleg met de kopers. De verkoop van enkelvoudige stikstofmeststoffen op de exportmarkten van derde landen die vallen onder de Nitrex-conventie, geschieden echter conform de voorschriften van deze conventie en de verkoopprijzen op deze markten worden vastgesteld door N. V. Nitrex te Zürich. Alle door de SEIFA verkregen prijzen worden doorbetaald aan de onderneming die de verkochte goederen heeft geleverd; de SEIFA houdt op deze pijzen slechts een commissieloon in;

II

3. Overwegende dat de gevraagde negatieve verklaring conform artikel 2 van Verordening nr. 17 kan worden afgegeven, indien de Commissie vaststelt dat er op grond van de haar bekende gegevens voor haar geen aanleiding bestaat, krachtens artikel 85, lid 1, van het Verdrag op te treden tegen de overeenkomst krachtens welke de aandeelhouders van de vennootschap SEIFA en andere Italiaanse vennootschappen aan de eerstgenoemde de gemeenschappelijke verkoop toevertrouwen van de door hen gefabriceerde of in de handel gebrachte meststoffen;

Overwegende dat volgens artikel 85, lid 1, van het Verdrag overenigbaar met de gemeenschappelijke markt en verboden zijn alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemersverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen die de handel tussen Lid-Staten ongunstig kunnen beïnvloeden en ertoe strekken of tengevolge hebben dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt wordt verhinderd, beperkt of vervalst;

Overwegende dat de onderhavige overeenkomst een overeenkomst tussen ondernemingen is in de zin van artikel 85 van het Verdrag;

Overwegende dat de toepassing van artikel 85, lid 1, van het Verdrag onderstelt dat mededinging in principe mogelijk is, dat deze mededinging echter door overeenkomsten of onderling afgestemde feitelijke gedragingen tussen de ondernemingen beperkt of vervalst wordt; dat aan deze voorwaarde, afgezien van de betrekkingen die tussen de vennootschappen van de groep Montecatini-Edison bestaan, in het onderhavige geval is voldaan, althans ten aanzien van deze vennootschappen wier werkzaamheid in de bedrijfstak meststoffen van niet te verwaarlozen betekenis is;

4. Overwegende dat de overeenkomst, zoals zij op het moment van de indiening van het verzoek om een negatieve verklaring werd toegepast, leidde tot gedragingen die naar het oordeel van de Commissie de handel tussen Lid-Staten van de E.E.G. ongunstig konden beïnvloeden en ten doel en tengevolge hadden dat de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt werd beperkt en vervalst;

Overwegende dat deze gedragingen voortvloeiden uit het feit dat alle E.E.G.-landen waren opgenomen in het gebied waar de SEIFA verkocht, omdat daardoor de handelingsvrijheid van de opdrachtgeefsters bij hun collectieve zowel als individuele export naar de andere Lid-Staten van de E.E.G. werd beperkt, ofschoon de opdrachtgeefsters tegenover de SEIFA geen verbintenis tot exclusiviteit waren aangegaan en zij derhalve in beginsel vrij zouden zijn geweest om rechtstreeks zowel in Italië als voor de export een deel van hun produktie te verkopen; dat het namelijk ten aanzien van de hoeveelheden meststof die de SEIFA voor gemeenschappelijke verkoop ter beschikking werden gesteld, deze vennootschap was die besliste of zij in Italië moesten worden verkocht dan wel, met name naar landen binnen de gemeenschappelijke markt geëxporteerd, en tegen welke prijzen en verkoopsvoorwaarden deze export plaatsvond, zonder dat de opdrachtgeefsters dienaangaande individuele beslissingen konden nemen; dat de opdrachtgeefsters bovendien ten aanzien van de — in werkelijkheid tamelijk beperkte — hoeveelheden die niet ter beschikking van de SEIFA werden gesteld, d.w.z. werden gereserveerd voor individuele verkoop, in de landen waar de SEIFA belast was met de verkoop voor hun rekening geen verkoopactie konden ondernemen die zou leiden tot concurrentie met de andere leden van de SEIFA en met de SEIFA zelf, omdat zulk een actie in strijd zou zijn geweest met de exportpolitiek die zij als aandeelhoudsters van de SEIFA en als partijen bij de gemeenschappelijke verkoopovereenkomst besloten hadden door de laatstgenoemde te laten volgen, een politiek die in het onderhavige geval betekende dat men zich onthield van export naar de andere Lid-Staten van de E.E.G. om de fabrikanten van deze landen op hun nationale markt geen concurrentie aan te doen, hetgeen ten gevolge had dat de totstandkoming van een eenheidsmarkt tussen deze landen in de bedrijfstak meststoffen werd verhinderd;

Overwegende dat de betrokkenen, om de verzochte negatieve verklaring te verkrijgen, hebben besloten aan deze gedragingen een einde te maken nadat de Commissie hun in een mededeling van punten van bezwaar van 25 maart 1968 in toepassing van artikel 19, lid 1, van Verordening nr. 17 had medegedeeld dat zij deze gedragingen onverenigbaar achtte met artikel 85 van het Verdrag; dat de aandeelhouders van de SEIFA, op 9 oktober 1968 in buitengewone algemene vergadering bijeen, daartoe het in artikel 2 van de statuten van deze vennootschap omschreven doel hebben gewijzigd zodat de Lid-Staten van de E.E.G. met uitzondering van Italië werden uitgesloten van het terrein van werkzaamheid van deze vennootschap; dat de verkoopopdrachten voor de export aan de SEIFA, conform de nieuwe grenzen die langs statutaire weg aan de werkzaamheid van deze vennootschap zijn gesteld, voor-

taan uitdrukkelijk de vermelding inhouden dat de opdrachtgevende vennootschappen het vrije initiatief behouden ten aanzien van export binnen de gemeenschappelijke markt;

5. Overwegende dat de onderhavige overeenkomst, zoals zij momenteel wordt toegepast, nog beperkingen bevat van de mededinging binnen de gemeenschappelijke markt, omdat het bij de hoeveelheden die ter beschikking van de SEIFA worden gesteld deze laatste is, en niet de individuele opdrachtgeefsters, die de prijzen en verkoopsvoorwaarden vaststelt op de Italiaanse markt; dat een negatieve verklaring in het licht van artikel 85, lid 1, derhalve alleen kan worden afgegeven indien de overeenkomst de handel tussen Lid-Staten niet ongunstig kan beïnvloeden;

Overwegende dat te dien aanzien moet worden onderzocht of de overeenkomst de vrije handel tussen Lid-Staten op zodanige wijze kan beïnvloeden dat de goede werking van de gemeenschappelijke markt wordt geschaad; dat in het onderhavige geval dus moet worden nagegaan of de bepalingen in de overeenkomst en die welke voor de uitvoering daarvan zijn vastgesteld, de vrije import en export van de partijen bij de overeenkomst en derden binnen de gemeenschappelijke markt kunnen belemmeren;

6. Overwegende dat de overeenkomst de vrije import door de opdrachtgeefsters rechtstreeks noch indirect aantast omdat deze uitsluitend de gemeenschappelijke verkoop op de Italiaanse markt en de markten buiten de E.E.G. van de door hen gefabriceerde of in de handel gebrachte meststoffen organiseren;

Overwegende dat de overeenkomst evenmin rechtstreeks de vrije export door de opdrachtgevende vennootschappen binnen de gemeenschappelijke markt aantast omdat de export naar Lid-Staten van de E.E.G., na de wijzigingen in het vennootschapsdoel van de SEIFA nog slechts door de verschillende opdrachtgeefsters kan plaatsvinden; dat bovendien in de overeenkomst geen enkele bepaling wordt aangetroffen die deze vrije export binnen de gemeenschappelijke markt die de opdrachtgeefsters is toegestaan op indirecte wijze kan aantasten, omdat ofschoon de overeenkomst de SEIFA de bevoegdheid geeft de bestellingen onder haar opdrachtgeefsters te verdelen ieder van hen niettemin vrij blijft zelf de hoeveelheden meststof te bepalen die zij door tussenkomst van de SEIFA wil verkopen;

Overwegende dat de algemene verkoopvoorwaarden die door de SEIFA worden toegepast geen enkele clausule bevatten die de klanten van de SEIFA verhindert, de betrokken produkten naar enige Lid-Staat van de E.E.G. te exporteren of hen verhindert deze produkten in Italië te importeren; dat het gedrag van de SEIFA, voor zover de Commissie bekend is geen enkele, zelfs indirecte, invloed heeft op de vrijheid van de Italiaanse kopers om uit de anderen E.E.G.-landen te importeren of deze produkten naar deze landen uit te voeren;

7. Overwegende dat de onderhavige overeenkomst in haar huidige versie stellig nog merkbare concurrentiebeperkende invloed uitoefent op de positie van de dealers of de verbruikers binnen de gemeenschappelijke markt; dat het met name gaat om de toepassing door de SEIFA van gelijke prijzen voor iedere soort produkten op de Italiaanse markt, ongeacht wie de leverancier is, en van uniforme verkoopsvoorwaarden die in het algemeen de levering franco magazijn van de dealer inhouden, hetgeen ten gevolge heeft dat Italiaanse kopers van de SEIFA niet de mogelijkheid hebben een prijsconcurrentie tussen de Italiaanse fabrikanten die aan de overeenkomsten deelnemen te ontketenen, noch eventueel voordeel te trekken uit hun geografische ligging die ten opzichte van bepaalde fabrieken van de opdrachtgevers gunstiger is voor een vermindering van de transportkosten; dat het bestaan van deze concurrentiebeperkingen de afgifte van een negatieve verklaring evenwel niet verhindert, omdat uit de gegevens waarover de Commissie beschikt in de huidige omstandigheden niet blijkt dat deze beperkingen, die de Italiaanse binnenlandse markt betreffen, de handel tussen Lid-Staten ongunstig zouden kunnen beïnvloeden;

Overwegende dat het essentiële gedeelte van het verzoek om een negatieve verklaring voor de gewijzigde overeenkomst conform artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 is gepubliceerd ten einde alle belanghebbende derden in de gelegenheid te stellen hun opmerkingen kenbaar te maken; dat geen enkel bezwaar is geuit;

Overwegende dat de Commissie dus naar aanleiding van het verzoek van de betrokken ondernemingen kan vaststellen dat er voor haar, op grond van de haar bekende gegevens, geen aanleiding bestaat om krachtens artikel 85, lid 1, van het Verdrag op te treden tegen de betrokken overeenkomst.

III

8. Overwegende dat de voorwaarden voor toepassing van artikel 7, lid 1, van Verordening nr. 17 vervuld zijn; dat het namelijk gaat om een overeenkomst die bestond ten tijde van de inwerkingtreding van Verordening nr. 17 (13 maart 1962), en is aangemeld op 31 oktober 1962, d. w. z. binnen de termijn van artikel 5, lid 1, van Verordening nr. 17, en die niet voldeed aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 85, lid 3, en die, zoals hierboven is uiteengezet, door de betrokken ondernemingen zodanig is gewijzigd dat zij niet meer onder het verbod van artikel 85, lid 1, van het Verdrag valt; dat daaruit volgt dat het verbod van artikel 85, lid 1, ten aanzien van de versies van de overeenkomst die aan de wijzigingen voorafgingen conform artikel 7, lid 1, van Verordening nr. 17 slechts van toepassing is gedurende de periode die de Commissie vaststelt;

Overwegende dat dienaangaande in het onderhavige geval rekening moet worden gehouden met het feit dat de betrokkenen niet alleen de Commissie binnen de termijn die deze hun voor een antwoord op haar mededeling van punten van bezwaar van 25 maart 1968 had toegestaan in kennis hebben gesteld van hun voornemen de overeenkomst in dier voege te wijzigen dat zij aan deze bezwaren ontsnapt, maar dat zij ook in feite de noodzakelijke wijzigingen op 9 oktober 1968, d.w.z. gezien de statutaire formaliteiten die moesten worden vervuld na een redelijke termijn, hebben aangebracht; dat deze omstandigheden volstaan om het verbod van artikel 85, lid 1, buiten toepassing te verklaren voor de periode die voorafgaat aan 9 oktober 1968, de datum waarop de versie van de overeenkomst waarvoor de negatieve verklaring kan worden afgegeven in werking is getreden,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN:

Artikel 1

Er bestaat voor de Commissie op grond van de haar bekende gegevens geen aanleiding, krachtens artikel 85, lid 1, van het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap op te treden tegen de overeenkomst tot gemeenschappelijke verkoop tussen de vennootschap SEIFA en haar opdrachtgeefsters in de versie die het resultaat is van de op 9 oktober 1968 ingevoerde wijzigingen.

Artikel 2

Het verbod van artikel 85, lid 1, is niet van toepassing op de vroegere versies van de overeenkomst die golden in de periode tussen 13 maart 1962 en 9 oktober 1968.

Artikel 3

Deze beschikking is gericht tot de volgende ondernemingen:

1. SEIFA S.p.A., Milaan,
2. Montecatini Edison S.p.A., Milaan,
3. A.P.E., Elettrochimica Ligure S.p.A., Milaan,
4. S.I.N.C.A.T., Società Industriale Catanese S.p.A., Palermo,
5. Rumianca S.p.A., Turijn,
6. Caffaro S.p.A., Società per l'Industria Chimica ed Elettrochimica, Milaan,
7. Snia Viscosa S.p.A., Milaan,
8. Vetrocoke Cokapuania S.p.A., Milaan,
9. Carlo Marchi, Società in Accomandita semplice, Florence,
10. I.S.P.E.A., Industria sali potassici ed affini S.p.A., Palermo.

Brussel, 30 juni 1969.

Voor de Commissie

De Voorzitter

Jean REY